



ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •



71. ÅRGANG

20. JUNI 1959

A V I N N H O L D E T :
KLOSTERKALLET OG VÅRT KRISTNE KALL - BEDENDE, OPP-
LYSENDE, FORENENDE NÆRVÆR - BISKOP MANGERS'
PREKEN VED INNVIELSEN AV LUNDEN KLOSTER - STIFTER-
INNEN - BLIKK PÅ TIDEN - UTLANDET - ESSAYISTEN
GUNNEL VALLQUIST

NR
12

NESTE NUMMER UTKOMMER 4. JULI 1959.

Årets pilegrimsferd til Stiklestad

finner sted søndag 26. juli. Kl. 7.30 starter deltagerne med buss fra St. Olavs kirke i Trondheim, og kl. 10 er det høymesse i pilegrimskapellet på Stiklestad. Om ettermiddagen kl. 15 blir det fremførelse av Ella Ankers «Olavs-belæte» på stevneplassen. Avreise fra Stiklestad kl. 18.

Domenico Aiello

LETTURE ITALIANE

Italienske leseyttykker

Aschehoug 1959

Kr. 8.60

BØNNENS APOSTOLAT

JUNI: Om fred og kjærlighet blant mennesker ved andakten til Jesu hjerte. — Om frelse for sjelene i de deler av Afrika der Kirkens arbeide hindres.

JULI: For hindring av trafikkulykker. — Kirkens arbeide i Siam.

EN DAMEPARAPLY
er funnet etterglemt.

Lunden Kloster, Trondheimsveien 309

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

HVA ER UNDERFORSIKRING?

Hvis forsikringssummen er lavere enn verdien av Deres innbo risikerer De å ikke få full erstatning. La ikke dette hende Dem.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 21. JUNI: 5. s. etter Pinse. Ep. I. Pet. 3, 8—15. Ev. Matt. 5, 20—24. **Mandag:** Paulinus, bisk., bekj. **Tirsdag:** Johannes Doperen. **Torsdag:** Wilhelm, abbed. **Fredag:** Johannes og Paul, martyrer. **Lørdag:** Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 28. JUNI: 6. s. etter Pinse. Ep. Rom. 6, 3—11. Ev. Mark. 8, 1—9. **Mandag:** Apostlene Peter og Paul. — Foreskrevet bønn i anledning av Hs. Høyærv. biskop Mangers' utnevning til residerende biskop i Oslo. **Tirsdag:** Apostelen Pauls minnefest. **Onsdag:** Kristi dyrebare blod. **Torsdag:** Marias gjesting. **Fredag:** Leo II, pave, bekj. **Lørdag:** Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 5. JULI: 7. s. etter Pinse. Ep. Rom. 6, 19—23. Ev. Matt. 7, 15—21.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvarvs kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.30 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	9.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410	8.00 9.00	10.30
Vår Frue kirke, Helleveien	—	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 832019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegaten 3, tlf. 24225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.45
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvarvs kapell, tit. 849028 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 119 49	—	10.45
St. Olavs kapell	8.00	—

TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:

TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegr. d. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.00	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30

DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:

TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegr. d. 3604	8.15 6.20	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	—	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30



FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josephs Institutt
Vår Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke
Lunden Kloster
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem

Oslo

Sta. Katarinahjemmet

St. Franciskus Kirke

St. Franciskus Hosp.

St. Pauls Kirke

Vår Frue Kirke

Marias Minde

St. Franciskusøstrenes
Moderhus

Øyenklinikken

St. Josephs Hosp., Drammen

St. Torfinns Klinikk, Hamar

St. Elisabeth Inst.

St. Mikael's Kirke

St. Mikael's Prestegård

St. Theresia kirke

St. Franciskus Hosp.

St. Magnus Kirke

St. Magnus presteg.

St. Elisabeth Hosp.

Vår Frue Kirke

Bispegården

St. Olavs Kirke,

Bispegården

Arendal

Bergen

Hammerfest

Hønefoss

Lillestrøm

Tromsø

Trondheim

Ved bestilling av olje:

Oslo 683466 - Service: 565690

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

Klosterkallet og vårt kristne kall

Tale ved innvielsen av Lunden kloster, 7. juni 1959.

Av pater Finn D. Thorn.

Den 7. juni er en av de store dager i Norges historie. At den høytidelighet som vi idag overværer på Lunden kloster faller på den 7. juni er nærmest en tilfeldighet, nemlig den at denne dagen i år er en søndag. Allikevel har vi lov til å legge en dypere betydning i dette. For like så visst som at 7. juni er en stor dag i kongeriket Norge, like visst er det at høytideligheten her idag er en stor og viktig begivenhet i Guds rikes historie i Norge. Ved den offisielle, kanoniske opprettelse av Lunden kloster går Kirken selv god for at det liv som Søstrene her skal leve er ett fullgyldig uttrykk for et rett kristenliv. Ved denne innvielse sanksjonerer Kirken dette klosters plass og betydning i Guds rike i Norge.

Hva er da dette klosters betydning? Og i hvilken forstand kan det sies å gi uttrykk for et sant og rett kristenliv? Mange kristne i vårt land frakjenner klosterlivet dets evangeliske og kristne berettigelse. Og jeg tar vel heller ikke feil hvis jeg formoder at det også finnes katolske kristne som kan ha vanskeligheter med å forstå det kontemplative klosterlivs betydning. Vi lever jo i en civilisasjon som i meget stor utstrekning har som verdimåler produksjon og høy levestandard. Derfor er det så alminnelig å høre spørsmål som disse: Hva gjør egentlig Søstrene her? Hva lever de av (underforstått: hva produserer de?). Hvorfor trekker de seg tilbake fra verden? (Underforstått: Hvordan skulle det gå hvis alle gjorde som dem?)

På alle disse spørsmål er der ett svar: Søstrene lever i dette klosteret, og på den måten de gjør det, fordi de er blitt kalt til det. Det er dette kall som Kirken ved høytideligheten idag godkjenner og sanksjonerer som et sant og ekte kristent kall.

KALLSTANKENS KRISTNE INNEBYRD

Jeg er blitt bedt om å tale om *Kallstanken* her idag. Det sier seg da selv at jeg ikke bare skal tale om Søstrenes kall, men om det kristne kall slik dette gjelder for alle, enten de lever i kloster eller ikke.

Hvori består så det kristne kall? Det består i kallet til å leve i Guds rike. Dette kall lød for første gang for over 4000 år siden til en mann som het Abraham i Ur i Kaldea. Til ham talte Gud slik — fortelles det i den Hellige Skrift —: «Dra bort fra ditt land og fra din slekt og fra din fars hus til det land som jeg vil vise deg! Og jeg vil gjøre deg til et stort folk; jeg vil velsigne deg og gjøre ditt navn stort, — og i deg skal alle jordens slekter velsignes.»

Her lyder for første gang Guds løfte om et folk som skal arve Guds velsignelse og som skal omfatte alle jordens slekter.

Dette løfte gikk i oppfyllelse da Jesus Kristus kom til verden. Derfor begynte Jesus sin forkynnelse slik: «Tiden er fullkommet, og Guds rike er nær; omvend dere, og tro på evangeliet.»

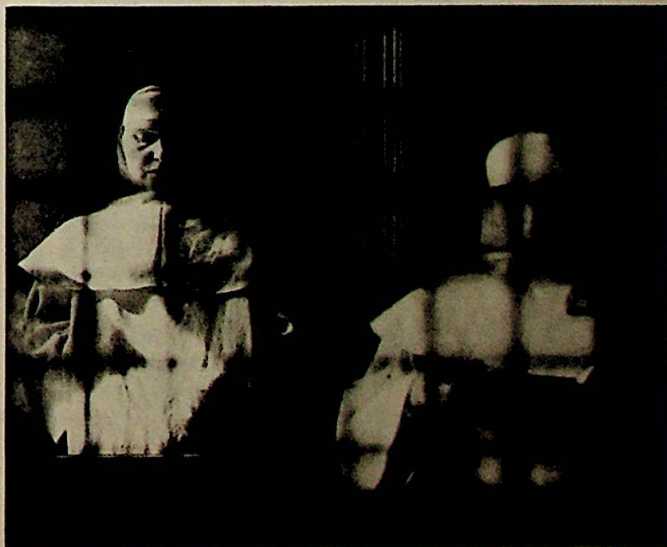
Guds rike og omvendelse hører sammen. Og hva er det vi skal omvende oss fra for å få del i Guds rike? Vi skal omvende oss fra denne verdens rike. Fra Abraham og til idag gjelder denne lov at vi må forlate vårt eget for å dra dit Gud kaller oss. Og Gud kaller oss til det evige liv.

Jesu ord er her ganske klare: «Vil noen komme etter meg, da må han fornekte seg selv og ta sitt kors opp og følge meg. For den som vil berge sitt liv skal miste det, men den som mister sitt liv for min skyld skal finne det. For hva gagnar det et menneske om han vinner den hele verden, men tar skade på sin sjel?»

En annen gang fortalte Jesus en lignelse om en rik husbond som bygget sine lader nye for å kunne samle hele sin avling og alt sitt gods, og som sa til seg selv: «Slå deg til ro, et drikk og vær glad.» Men Gud sa til ham: «Du dåre, i denne natt kreves din sjel av deg.»

Det er våre sjeler Gud først og fremst krever av oss, ikke at vi gjør karriere i denne verden og får mest mulig av dens goder. Han vil frelse oss fra det syndens og dødens herredømme som preger dette forgjengelige liv. Frelsen og det evige liv får vi del i ved troen på Jesus Kristus, han «som ga seg selv for våre synder for å fri oss ut av den nærværende onde verden etter vår Guds og Faders vilje», — som apostelen Paulus skriver.

Lovsang til Herren. — Fra koret, Lunden Kloster.
(Foto: Odd Fornebo)



Hvis disse den Hellige Skriffs ord ikke bare er tomme ord for oss, men selve grunnbetingelsen for det å være en kristen, da blir det å bryte med verden og dens ånd en hellig plikt for *enhver* kristen. *Måten* det gjøres på kan være forskjellig. Men *kallet* er det samme for alle.

Det vanlige er jo å leve sitt kristenliv i et jordisk kall og yrke. Og her er vi ved sakens kjerne: *kallet*. I Guds rike er der bare ett kristenkall, men mange forskjellige måter å etterleve dette kall på. Her kommer da de særskilte kall inn: kallet til ekteskapet, kallet til en jordisk gjerning, kallet til en innsats i social eller politisk virksomhet. I alle disse kall skal en kristen ikke søke det jordiske, men virkeliggjøre sin evige bestemmelse. I alt dette skal han tjene og dyrke Gud.

KLOSTERKALLET

Men der ville mangle noe i Guds rike hvis der ikke også fantes muligheten for på en mer direkte måte å tjene og dyrke Gud. Dette er klosterkallet. Det gir frivillig avkall på visse jordiske livsoppgaver, som ikke er absolutt nødvendige for alle, for helt og udelt å innvie sitt liv til Gud.

Vi spurte i begynnelsen hva Søstrene gjør, hva det er som fyller deres dag?

Selvfølgelig må de som alle andre mennesker arbeide, og ofte arbeide hårdt, med jordarbeide ute og håndarbeide inne, for å tjene til sitt daglige underhold. Men ved sitt fattigdomsløfte gir hver enkelt søster avkall på enhver form for personlig utbytte av sitt arbeide. De gjør sitt arbeide for Gud og til hans ære. Det er deres eneste lønn.

For at alt vårt arbeide skal kunne bli en gudsdyrkelse må det innvies ved bønn. Men hvor mange mennesker er det som tenker på å innvie dagens gjerning til Gud under sin morgenbønn? Ja, hvor mange er det som daglig trofast ber sin morgenbønn?

I klosteret skifter dagens arbeide med tidebønner. Ved den regelmessige bønn flere ganger om dagen blir arbeidet helliggjort. Ved bønningen blir kontakten

med Gud stadig holdt vedlike. Slik blir dagen i klosteret, med dens harmoniske vekslings mellom arbeide og bønn, en uavbrutt gudsdyrkelse.

Alle kristne er kalt til en slik gudsdyrkelse. Gud skal være målet og meningen for alt vi gjør. Men det hektiske og urolige livet i vår moderne verden gjør dette ofte til en vanskelig oppgave. Altfor ofte løses vanskeligheten ganske enkelt ved at Gud glemmes. Klosterkallet går ut på å rette på et slikt misforhold ved et liv i hel og udelt gudsdyrkelse.

På denne måten blir klosterlivet en levende og konkret forkynnelse og en påminnelse til alle kristne om at vårt egentlige og siste mål ikke er det jordiske, men det evige. Klosterlivet er så å si å begynne det evige liv allerede her på jorden så langt det er mulig i denne verden. Det er et bevisst brudd med den verden som så ofte glemmer Gud, og som Kristus er kommet for å frelse oss fra. Det er å leve i Guds rike så fullkomment som det er mulig for ufullkomne og svake mennesker.

I NESTEKJÆRLIGHETENS TJENESTE

Samtidig som klosterlivet er en gudstjeneste, er det også en tjeneste for nesten. Den som går i kloster bevarer hel og full solidaritet med alle mennesker ved på de forskjelligste måter å yte en innsats i tjeneste for andre.

Vi har de aktive ordner som virkeliggjør klosterkallet i tjeneste for nesten ved misjonsvirksomhet, undervisning, hospitaltjeneste, osv. Så har vi de kontemplative ordner som vier seg til forbønnens tjeneste for nesten. For i Guds rike gjelder den lov at bare det vi ber om får vi. «Be, så skal dere få», har Jesus sagt. Det er ut fra denne lov om bønnens betydning at et kontemplativt kloster er en av de store kraftkilder i Guds rike. Uten dette kall til et kontemplativt klosterliv ville Kristi kirke mangle en av de viktigste kilder til velsignelse for alle kristne. «Ingen har større kjærlighet enn den at han gir sitt liv for sine venner», har Jesus sagt. Den kontemplative nonne og munk ofrer sitt liv i forbønnens tje-

Før dominikanerinnene på Lunden lukket seg ute fra verden lot de villig Dagbladets fotograf Odd Fornebo operere med sitt kamera. — Billedtekst er her unødvendig.



neste for alle sine brødre i verden, for at disse skal bli bevart fra å smittes av denne verdens ånd.

Her i Lunden kloster har Søstrene satt seg som en spesiell oppgave i nestekjærlighetens tjeneste å be for de kristnes gjenforening.

Verdens kjennetegn er splittelse. Guds rikes kjennetegn er enhet. «Her er ikke jøde eller greker, her er ikke træl eller fri, her er ikke mann eller kvinne», skriver Paulus, «for dere er alle ett i Kristus Jesus.» De kristne er kalt til å vitne om denne enhet i en splittet og sønderrevet verden. Dessverre gjør de det ikke. Også de kristne er blitt smittet av splittelsens synd. Derfor er de kristnes gjenforening Kirkens store oppgave i det 20. århundre. Løsningen av denne oppgave må understøttes og forberedes ved bønn. Derfor skal Søstrenes daglige bønn i dette kloster ikke minst gå ut på at Kristi bønn om at alle må være ett skal gå i stadig mer oppfyllelse.

SIGRID UNDET OG KLOSTERTANKEN

Vår tid har som sagt vanskelig for å forstå at de åndelige og overnaturlige verdier betyr mer enn de legemlige og de jordiske. Derfor har den vanskelig for å forstå klosterlivet. Men der hvor den kristne tro virkelig er levende, der har også klosterlivet sin naturlige plass. I vårt eget land har dette vært tilfelle gjennom flere århundrer av vår historie. I middelalderens Norge var klostrene midtpunktet for folkets åndelige liv. I Sigrid Undsets to store middelalderromaner har vi et litterært vitnesbyrd om dette som vi skal stanse litt ved fordi det viser oss hvor dypt Sigrid Undset hadde formådd å leve seg inn i den tanke at klosterlivet er et fullgyldig uttrykk for det kristne livskall. Hun ser klosterlivet som selve prototypen, mønsteret, forbilledet på alt sant kristent liv. Dette viser Sigrid Undset oss ved at hun lar sluttscenen i begge middelalderromanene foregå i et kloster.

I «Kristin Lavransdatter» er det til klosteret Kristins livsskjebne fører henne. Først da er hun nådd frem til sin sanne bestemmelse. I motsetning til hva som ofte hevdes, så er det ikke Kristins kjærlighet til Erlend som er det avgjørende i hennes liv. Det er Kristins forhold til Gud som er hennes livs egentlige kjærlighetshistorie. Det er først — for å si det slik — da Gud og hun får hverandre at romanen kan slutte. Og det skjer da hun endelig er kommet hjem. Og dette hjemmet er Reins kloster. At det er slik Kristin selv ser på sitt liv gir hun et gripende uttrykk for da hun i Nidarosdomen tar den endelige beslutning om å bli nonne:

«Hun knælte under høimessen, da erkebiskopen selv forrettet tjenesten foran hovedalteret. Virakskyerne bølget gjennom den tonende kirke, hvor nu broget solskin og vokslysglans blandet sit skin; den friske krydrede røkelsesduft sivet utover og døvet lugten av armod og sykdom. Med hjertet bristende fuldt av samkjendelse med flokken av arme og saare, som Gud hadde stillet henne ind i, bad hun i en rus av søsterlig ømhet for alle som var fattige med hende og led som hun selv hadde lidt —.

«Jeg vil staa op og gaa hjem til min far —.»

Dette er klosterkallet i dets storhet og renhet: Samkjensle med alle Guds barn, erkjennelse av det jordiske livs fattigdom, beslutningen om å vie sitt liv til Gud.

☆



Kubber fra egen skog kommer godt med!

Som ung pike bodde Kristin i Nonnesæter kloster i Oslo. Der møtte hun Erlend. Der tok hun av fra den rette vei som fører til livet. Som gammel kone vender hun nu tilbake. Nu vet hun hvor hennes sanne hjem er: Jeg vil stå opp og gå hjem til min far.

Det er ikke en misforståelse, og det er ikke i strid med Sigrid Undsets dypeste intensjon å kalle «Kristin Lavransdatter» romanen om et klosterkall. På betingelse av at man forstår at klosterkallet er selve det kristne kall. Dette kallet hadde Kristin sveket om igjen og om igjen i sitt liv. Inntil hun på sin siste pilgrimsvandring til Nidaros fant det igjen. Og da var intet mer naturlig for henne enn å banke på porten til Reins kloster:

«Klosteret laa paa et lite høidedrag nær fjorden. — — Kristin hadde sett kirketaarnet over skogen, naar hun seilet her forbi med Erlend, men den færden ut til nonneboet — — som Erlend noen ganger hadde talt om at de burde gjøre, var aldri blitt av. Hun hadde ikke vært iland ved Reins kloster før hun kom hit for å bli.»

☆

Også i romanen «Olav Audunsson og hans børn» får boken sin naturlige avslutning i et kloster.

En dag sier Eldrid til sin mann Eirik Olavsson: «Nu er alt anderledes end da vi møttes, Eirik. Da blev vi drevet frem av slik lyst som hat og harme og haan tænder. Jeg vil ikke tale mere om det nu, men du skal vite at jeg er villig, hvordan du saa vil at vort samliv skal slutte.»

«Du skal tænke dig vel om, Eldrid,» sa manden jevnt. «Det som du mener vilde være en god utgang, men ikke uten vi begge er enige om det.»

Her er det Eirik og Eldrid — som på en så underlig måte var blitt drevet i armene på hverandre på den øde plassen ute i skogen ved Neset — som omsider forstår hvordan de begge kan rette opp igjen to herjede og skakk-kjorte liv. Også de vil gå hjem til sin fars hus.

Noen dager senere sier Eirik til sin søster Cecilia: «Likegodt at jeg sier dig det nu — jeg hadde ment at lyse det for dig og Aslak i gravøllet. Naar far er kommet i jorden, gaar jeg tilbake til klosteret.»

Cecilia sat stille længe.

«Er Eldrid enig med dig i dette?» spurte hun tilslut litt vantro.

Stifterinnen

Det lyder kanskje temmelig uvanlig: men det er nå en gang en norsk kvinne uten klosterdrakt som står for stiftelsen av Lunden Kloster: frøken Marie Knudtzon. Det var egentlig i anledning av hennes 80-års dag at Dagbladet med blokk og kamera oppsøkte Lunden. Hun uttalte bl. a.: «Alt jeg har kjempet for i livet, har jeg sett gå i oppfyllelse. Jeg er verdens lykkeligste menneske. Min drøm var å opprette et kontemplativt nonnekloster i Norge».

Veien til katolisismen gikk for frøken Knudtzon om Frankrike, dit hun i sin ungdom ble sendt for å sette seg inn i sproget. På sin myndighetsdag meddelte hun sin familie at hun ville bli katolikk, men møtte motstand og utsatte sin beslutning noen år. Hun er født på Ulleberg herregård ved Larvik, som datter av kammerherre Knudtzon. Gården brant ned i 30-årene, og som arving solgte hun stedet og kjøpte et hus på Slemdal med tanken på å opprette et kloster her. Eiendommen viste seg ikke egnet, så hun gikk i 1938 til kjøp av Lunden gård, statsråd Mathiesens barndomshjem.

Søndag 7. juni ble hennes drøm definitivt oppfylt. Dominikanerinnenens kontemplative kloster er blitt til virkelighet — i første rekke takket være frøken Knudtzons utret-



Trebygningen som foreløbig er klosterboligen på Lunden. Innfeldt klosterets donator frøken Marie Knudtzon.

telige strev. Hun har lenge med ære båret en pavelig hederbevisning for sine store fortjenester for Kirken i Norge. Men høyere ennå raker hennes fortjeneste i forbindelse med stiftelsen av Lunden Kloster. Vi lykkønsker av hjertet frøken Marie Knudtzon med sitt livsverk! — Og vi komplimenterer St. Olavs Forbund for den verdige ramme det ved formannen, Alfred Taxt i spissen, skapte omkring begivenheten.

«Ja. Hun drager til Gimsøy. Om hun tar sløret vet jeg ikke — hun vet ikke selv enda. Men hun vil love sig til renlevnet og bo der —.»

«Gjør du dette for fars sjæl?» spurte søsteren igjen.

«Ja, og for min egen.» Og for Jørund. Og for dig og barnene dine. For alle os som strir imot og trodser, naar Gud legger paa os det tunge, og glemmer Ham helt eller halvt, naar han møtter os med gode ting. — Det sa han ikke.»

Her igjen det samme: Beslutningen om endelig og avgjørende å vie sitt liv til Gud går i ett med dyp medfølelse med alle dem som trenger vår kjærlighet og vår forbønn. Her igjen er klosterkallet ikke noe annet enn det kristne kall til å elske Gud over alt, og til i denne kjærlighet å gi sitt liv i offerets og forbønnens tjeneste for sin neste.

Slik har Sigrid Undset sett klostrene i middelalderens Norge som de åndelige arnesteder som kastet lys og klarhet over den dypeste mening med vårt kristenliv her på jorden. Ikke alle hadde og har kall til å leve i kloster. Men alle har kall til å leve slik som der leves i klostrene: søke Gud fremfor alt annet i sann kjærlighet til Ham og vår neste. Dette er klosterlivets budskap og forkynelse til alle kristne i Guds kirke.

I 1927 skrev Sigrid Undset disse ord i «St. Olav»:

«Det er ønsket om at kunde vise vore unge et livs-ideal vidt forskjellig fra alt det de ikke kan undgaa at se omkring sig av selvskhet og bløtagtig given efter for selvkjærlighet, for uorden, udisiplin og hysterisk bekymring for ikke at faa nok av denne verdens værdier, som gjør at vi med længsel ser frem til den dag, da dominikanerne og fransiskanerne igjen faar sine hjem hos os.»



KLOSTERET SOM ÅNDELIG KRAFTKILDE

Det er virkeliggjørelsen av et slikt ønske vi opplever her på Lunden idag. Sigrid Undset, som selv var medlem av dominikanernes tredje orden, ville ha gledet seg hvis hun hadde kunnet være til stede her idag. Hun ville ha forstått at dette er en stor dag i Guds rikes historie i Norge. Igjen skal et kloster vise oss vei til vårt sanne kristne kall. Igjen skal det bli mulig også for norske katolikker å følge kallet til å ta den siste og avgjørende konsekvens av sin tro: helt å bryte med den verden som Guds Sønn er kommet til jorden for å frelse oss fra, og helt og udelt å vie seg til et liv i kjærlighet til Ham og til nesten. For er det noe vårt folk trenger idag så er det mennesker som helt vier seg til Gud for å be for alle dem som aldri ber, og ofre seg for alle dem som ikke vet at uten å være villige til å ofre vårt liv mister vi vårt liv. Ved at mange her finner sitt liv ved å miste det for Kristi skyld kan også Lunden kloster bli en åndelig kraftkilde for Guds kirke og det norske folk.

Dette er betydningen av at Kirken idag tar imot og innvier og vigsler dette kloster til offerets og forbønnens tjeneste for Guds rike i Norge.

Til slutt ennu et ord. Det er Frankrikes kirke som har gitt oss dette kloster. Det er Vår Frue av Lourdes som har sendt Søstrene hit til oss. Nu står det til Norges kirke å ta imot denne gave. Det er en gave som forplikter oss som en stor og hellig oppgave. Det er elleve franske søstre og en norsk som her skal leve et liv i offerets og forbønnens tjeneste for Norges kirke og Norges folk. Og en norsk novise i Lourdes vil om ikke lenge slutte seg til sine søstre her. Men søstrene håper jo at stadig fler unge norske katolikker er villig til å følge det samme kall. Lunden

Bedende, opplysende, forenende nærvær

Hans Høyærværdighet biskop Théas preken på Lunden

S om biskop av Lourdes føler jeg mitt nærvær blant dere som en budbringer av gleden og velsignelsen fra valfartsbyen der syd. Og den hellige Bernadette er selv på en måte til stede, idet hennes åndelige døtre som utgjør klosterfamilien her, er utsendinger fra den rene Jomfru av Lourdes, en gave fra hennes moderlige hjerte til Norge.

Den 7. juni 1951 kom tre søstre fra sitt moderkloster i Lourdes hit til Oslo, og dagen etter overvar de i sitt lille kapell den første hellige messe som ble feiret av Hs. Høyærv. biskop dr. Mangers. Det lille kontemplative senter som da ble dannet, var det første sennepskorn sådd i norsk jord, og om det ennå ikke er vokst til et ruvende tre, så er det iallfall en plante som viser kraft og bærer store løfter. I dag teller klosteret tolv medlemmer, hvorav en norsk, og en annen norsk søster gjør f.t. sitt noviciat i Lourdes og kommer snart hjem for å innta sin plass her på Lunden.

Dette klosteret har en dobbelt historie: den som kan skrives og den som ikke lar seg skrive. Maria Budskaps-kloster tilkjenner i sine annaler sin store taknemlighet til biskop Mangers, som har kalt søstrene hit og tatt imot dem med et faderlig hjerte; den hylder frøken Marie Knudtzon som har skjenket denne vakre eiendom, og den minnes særlig klosterets første priorinne Mère Marie de la Trinité, som etter endt misjon er tilbake i Moderklosteret, men i ånden stadig er nærværende på Lunden.

Men den skjønneste del hører imidlertid til nådens og forsakelsens historie. Den blir aldri hverken skrevet eller kjent blant mennesker, men er innpreget i Vår Fruens hjerte, og hver enkelts fortjeneste vil bli lønnet hinsides tiden her. Det viktigste er da også at Gud blir æret og at dette kloster, plantet på norsk grunn, tjener til forherligelse av den levende Gud Fader, Sønn og Helligånd.

Fra i dag blir Lunden Kloster selvstendig i sin status, men sin opprinnelse vil det ikke glemme for det. Det vil hegne om den dominikanske forbindelse mellom Norge og Lourdes i et bedende, et opplysende og et forenende nærvær.

DET BEDENDE NÆRVÆR

Disse tolv klostresøstre — et foreløbig tall bare — er som kjent de første kontemplative nonner i Norge. De er her først og fremst for å be og således utøve den største og mest virkningsfulle religiøse virksom-

kloster er fra idag av et selvstendig norsk kloster. Vår bønn idag må være at også norske kristne ser storheten i og betydningen av at vi har fått et slikt kloster også i vårt land.

Hvis det skjer så betyr denne 7. juni en stor dag i Guds rikes historie i Norge. Da har det kontemplative liv igjen fått hjemstavnsrett i vårt land. Da er arven fra Reins kloster, fra Nonnesæter, fra Gimsøy, igjen tatt opp for å bæres videre. Ikke som en romantisk drøm, men som et ekte og sant kristent kall også i det 20. århundres Norge.

Finn D. Thorn.

het. Kristus, verdens Frelser, var i sin tid her på jorden den store bedende. I himmelen og i våre tabernakler gjør han det samme. Hans mor, Maria, ledet ved sin kontemplasjon apostlene til den åndelige samling i Cenaklet, og siden understøttet hun ved sin bønn den nystiftede Kirke.

I Lourdes trer hun frem som den uplettede Jomfru i bedende stilling: Hun holder hendene foldet, på armen hennes henger rosenkransen, blikket er rettet mot himmelen og med et korstegn får hun oss til å minnes Forløsningens dype mysterium og at vi hører den hellige Treenighet til. «Ære være Faderen og Sønnen og den Hellige Ånd» etter hvert ledd i rosenkransen sier oss at hele skapelsens livsmål er den hellige Treenighets ære. Den hellige Bernadette, hun som ikke «duget» til noe, hun fikk da også om af-tenen da hun avla sine klosterløfter ene og alene dette oppdrag fra biskopen av Nevers: «Din beskjefligelse skal være å be». Ved denne kanoniske opprettelse av Lunden Kloster gir også Kirken søstrene her bønnen til oppgave. Vær kontemplative i bønnen, mine søstre, den fører dere for Guds åsyn, så dere kan betrakte ham, elske ham og beundre ham! Vær kontemplative når dere ber deres tidebønner og ganske særlig når dere tar del i det daglige messeoffer! Vær kontemplative i rosenkransbønnen, hvis mysterier ikke bare er gjenstand for bønn, men måten for et liv! Vær kontemplative om dagen som om natten, såvel i som utenfor koret! Sognepresten av Ars sa: «Mitt fag er å dyrke den gode Gud». Deres speciale, mine søstre, skal være den guddommelige lovsang. Takket være den vil Gud utøse sine gaver her og la sitt lys spres videre til hver norsk sjel.

DET OPPLYSENDE NÆRVÆR

Venner, det ideal disse våre søstre har for seg, selv om det aldri blir nådd til fullkommenhet, men likevel alltid etterstrevet, er foreningen med Gud. Men hva er Gud, hva er den hellige Treenighet?

Faderen er lys. Apostelen Jakob kaller ham «lysenes far» (1, 17). Sønnen er lys: «Jeg er verdens lys. Den som følger meg vandrer ikke i mørke, men han skal ha livets lys» (Joh. 8, 12).

Det ringes til Messe.





Biskop Théas, assistert av provinsialprien for Dominikanerne i Norden, pater Grégoire (i bakgrunnen), og sogneprestene Castricum og H. Taxt ved begynnelsen av pontifikal-messen. (Foto: Jensenius)

Den *Hellige Ånd* er lys: «Kom, hjertenes lys», ber vi til ham. Og slik fordi da Jesus talte om Andens komme, brukte han disse ord om ham: «Sannhetens Ånd» (Joh. 14, 17; 15, 26 og 16, 13). Denne sannheten vil meddele seg til menneskene og gjøre det helt og fullt (Joh. 14, 16). Dette lys kommer for å opplyse verden og gjøre alle mennesker til «lysets barn» (Joh. 12, 36). Denne sannhet skal etter Guds plan *utbres* og *meddele* sitt lys. Og søstrene her har nettopp den edle misjon: å spre sannheten der den er krenket av historiens tilskikkelser, og formørket i stedet for å skape lys. Deres nærvær i dette kloster, mine søstre, blir av opplysende art dersom dere lever opp til deres kall. Vær nonner i dette ords genuine betydning, dominikanerinner etter denne ordens egentligste ånd, ekte kontemplative: elsk deres innvielse til Herren, elsk den guddommelige lovsang, elsk Deres klausur! Vel avsperrer den dere fra verden, men ikke for noe annet enn å be for og hjelpe verden. Den avsondring skal tjene et dobbelt formål, et dobbelt nærvær: Kirkens nærvær i dette land og Treenighetens nærvær i hjertene her. Dere trekker dere tilbake, javel. Men det er for bedre å gi Gud til kjenne, så hans lys må skinn i sjelene forat alle må bli samlet i en og samme tro og alle hjerter i den samme kjærlighet.

FORENENDE NÆRVÆR

Dette kloster er helt rettet hen mot *enheten*. Hvis dere skulle søke et valgsprog, tar jeg neppe feil at det ville bli det samme som det som står i deres biskops våpen, og som så vakkert uttrykker Jesu egen lengsel: «At alle må være ett!» Denne *enheten* ble en gang brutt i Norge. Over alle skiller faller her Jesu smertefulle klage: «Hvor ofte har jeg ikke villet samle dine barn likesom en høne samler sine kyllinger under sine vinger, og du har ikke villet det» (Matt. 23, 37). Å gjenopprette denne *enhet* har deres biskop strevet med i 27 år sammen med hele sitt presteskap, de mange søstre og alle sine anbetrodde. I de altfor korte dager jeg har oppholdt meg her, er jeg blitt dypt oppbygget over den katolske *enhet* som omgir deres overhyrde. Og gir ikke denne *enheten* det beste håp for den religiøse fremtids *enhet* her? At denne *enheten* er blitt styrket ved ankomsten til Lunden av de kontemplative dominikanerinner fra Lourdes bør være åpenbart. Det gleder meg å kunne bekrefte

Biskop dr. Mangers' preken

Det er en helt særlig anledning som har samlet oss her i dag på dette herlige sted: den offisielle opprettelse av det kontemplative kloster for Dominikanerinnene fra Lourdes. Det er også denne betydningsfulle begivenhet som har bragt Hans Høyærverdighet biskopen av Tarbes og Lourdes, Monseigneur Théas, blant oss, og vi ønsker ham på det hjerteligste velkommen. (Her adresserte biskopen en varm hilsen på fransk til biskop Théas.)

Nettopp i dag er det åtte år siden Dominikanerinnene fra Lourdes kom hit for å se om det var grunnlag til å slå seg ned her for godt og så forberede klosterets endelige grunnleggelse. Nå er denne prøvetid til ende, og vi kan trygt gå til den offisielle oppret-

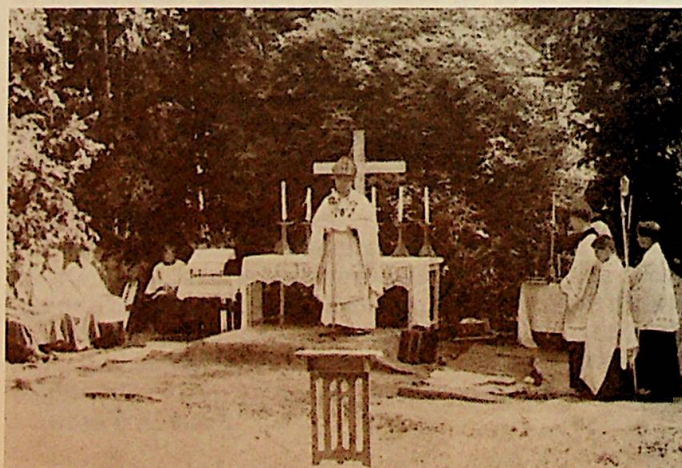
at de er Kirkens autentiske døtre. Deres arbeide for *enheten* vil ikke skje gjennom polemiker eller kontroverser, men gjennom deres intensive kjærlighet til Kirken, styrket gjennom den daglige mottagelse av Alterets Sakrament — den stadig livgivende kilde. Gjennom denne forening med Kristus vil de erverve seg odelsrett i dette gjestfrie og sympatiske land. Og gjennom dette Kristi nærvær i deres sjeler, vil det bli Kristus selv som blir den som mer og mer forener.

I Kirkens dype liv er opprettelsen av et kloster som dette en meget stor begivenhet. Den vitner om den universelle solidaritet som binder oss alle sammen. Oslo og Lourdes er fra nå av hverandre så levende nær. Et sentrum for bønn, for sannhet og kjærlighet er stått frem. Dere, kjære søstre, som Lourdes har måttet avgi til Oslo, er fulle av glede og takknemlighet. Dere føler det som et privilegium, men også som et krav i og med de fordringer som man stiller til et kall av denne art i et dominerende ikke-katolsk miljø. Dette kall tåler ikke lunkenhet, men et glad og fredelig offersinn.

Til alle som her er forsamlet, til deres biskop, presteskapet — især til dominikanerpatrene som har gjort så meget for dette nye kloster — til søstrene her i Oslo og i Lourdes, til alle Norges katolske kristne og alle andre kristne brødre, både de som er til stede og til de som ikke har kunnet komme hit, bringer jeg av hjertet dette ønske fra St. Paul til Romerne: «Måtte håpets Gud fylle dere med glede og fred i deres tro, så dere kan bli rike i håpet ved den Hellige Andes kraft» (Rom. 15, 13).

Biskop Théas under prekenen han holdt på fransk.

(Foto: Jensenius)



telse av klosteret. Vår hellige far har gitt sin godkjennelse, og det første virkelig kontemplative kloster i Norge siden reformasjonen er fra i dag av et faktum. Dermed knyttes igjen et nytt bånd til vår store katolske fortid da det i Norge fantes ikke mindre enn 25 mannlige og 6 store kvinnelige kontemplative klostre. Det er derfor en stor dag for Den katolske kirke i Norge, og vi har all grunn til å takke Gud og glede oss over denne store vinning for Kirkens gjenreisning i vårt land.

Vår moderne tid har for en stor del mistet den rette forståelse for de kontemplative klosteres store oppgave. Den vil ikke mer forstå deres absolutte nødvendighet i folkenes struktur, ja den ser gjerne på dem som parasitter på det menneskelige samfunn.

I den såkalte mørke, men i sannhet gyldne middelalder sto nettopp de kontemplative klostre høyt i ære og anseelse. Konger og fyrster grunnla slike klostre og vernet dem som kostbare klenodier. De så i dem mektige lynavledere for Guds straffedom og de søkte dit både for å be om forbønn hos rene, ydmyke sjeler og for å gjøre bot for sine feiltrinn. De forsto at et folk ikke bare kan leve av brød og fornøyelser, men at bønn og bot er en livsbetingelse for hvert folk og at bare de åndelige verdier kan skape og garantere den likevekt som må til for at folkene ikke skal ende i barbari og undergang. Et folks religiøse tro, gode seder og sunne livsanskuelser er langt viktigere enn de materielle goder, viktigere enn uranium og atomkraft.

Vår moderne tekniske verden verdsetter ikke mer mennesket etter dets egentlige verd, etter dets evige bestemmelse. Bare de materielle goder og verdier blir tillagt betydning. Derfor er vi moderne mennesker i fare for å gjøre knefall for tidens oppfinnelser og erobringer og tilbe dem. Vi er i fare for å glemme at åndelige verdier og åndelig modenhet står høyt over alle tekniske og vitenskapelige oppfinnelser, over alle produkter av vår moderne sivilisasjon. Ja, vi er i fare for å glemme at alle disse ting bare er en etappe på vår vei mot Guds verden, mot vårt evige mål, i fare for å glemme Kristi ord: «Hva

gagner det mennesket om han vinner hele verden, men tar skade på sin sjel?»

Vel prekes det fra utallige prekestoler mot det rent materialistiske livssyn som mer og mer brer seg. Men langt mer enn den skjønneste preken virker de mennesker som ved sitt liv og eksempel gjør Guds lov og Kristi glade budskap synlig for sine medmennsker. De er i seg selv den herligste og mest virksomme preken. Og slike mennesker trenger vi langt mer enn vi trenger raketter og satellitter, for de åpner øynene for de høyere, de evige horisonter.

Og det er nettopp de kontemplative klosteres store misjon i vår tid, i en verden som trer det hellige under fot og synes å ha glemt Gud, glemt at bare de evige verdier, Guds lov, Guds faderkjærlighet og Kristi frelserkjærlighet kan gjøre menneskene og folkene lykkelige. Midt i denne verden stiger fra de kontemplative klostre uten opphør lovsanger opp til Gud og bønner om miskunn for den syndige menneskehet. De er som oaser der Gud enda føler seg hjemme og der han lar sin nåde og velsignelse rinne ut fra over verden og menneskene.

Fra nå av har vi en slik oase her i vårt land, en oase der Guds lov blir sunget både dag og natt, og der bønner for den famlende menneskehet uavlatelig stiger opp mot himmelen. Ved sitt liv i bønn, lovsang og arbeid vil disse søstre forkynne det store budskap som Gud gjennom Maria ga i Lourdes til vår moderne verden: bønn, bot, levende kristendom. Ikke noe sted i verden finner vi en slik levende tro, tillitsfull og himmelstormende bønn som i Lourdes. Anden fra Lourdes er det uunnværlige botemiddel og den sikre redningsvei for vår opprevne verden. Og denne ånd blir fra nå av utstrålt fra dette hellige sted.

Det er derfor en stor nåde, et guddommelig privilegium, ikke bare for Den katolske kirke i Norge, men for hele vårt land at vi har fått dette kontemplative kloster, som blir et virksomt bindeledd mellom Gud og vårt folk. Til oss står det da å tilegne oss denne ånd og dette budskap. Det er den sikreste vei til vår egen lykke og til verdens fred og frelse.

Klostergitteret er ikke noe jernteppe!



TAKK!

Vi ber alle som var med å gjøre vår innvielsesdag til en slik uforglemmelig opplevelse, å motta vår varmeste takk. I våre bønner vil vi huske dere alle, og vi vil i vår gjerning streve etter å følge opp til forventningene.

Søstrene på Lunden.

Klosterets priorinne, søster Marie Giertude de la Trinité.





PAVENS MILLIARDER

■ I «Asker Menighetsblad» (nr. 5 - 1959) finner vi et oppsett om «Kirken med milliardene» som dessverre ikke nettopp skal fremme den mellomkirkelige fordragelighet, og som (igjen dessverre!) ikke er noe isolert eksempel på hva der forekommer i menighetsbladene og avisenes «kirkesider» når det gjelder den katolske kirke:

«Det er ikke lett å dra opp grenser for den katolske kirkes økonomiske makt, men det er likevel klart, skriver Gunnar Mullern i det svenske Aftonbladet, at den kirken som bygger sin tradisjon på den fattige fiskeren Peter av Galilea, etter 2000 år står som eier av ufattelige mengder gull og gods, — antakelig verdens største rikdom samlet på en hånd — uten mulighet for offentlig kontroll.

Den stigende politiske innflytelse fra Vatikanets side skal også henge nøye sammen med de enorme økonomiske ressurser som står til rådighet for fiskeren Peters etterfølger.

Sammenlagt går Vatikanets aksjer opp til 65 milliarder svenske kroner. Til denne formue kommer alt det de katolske ordener eier utenom Italia. Jesuittene beregnes å eie aksjer for 6 milliarder svenske kroner. De eier også store kvikksølvgruber, store andeler i franske bilfabrikker (Citroen og Peugeot). De har fingrene med i rustningsindustrien Schneider—Creusot — og ellers tallrike hollandske og belgiske tiltak. De behersker den banken som kontrollerer hele det søramerikanske kaffemarked.»

At teologer bruker en uansvarlig pressemelding fra et anti-kirkeleg blad som kilde til kunnskaper om Kirken er i seg selv bemerkelsesverdig. Enn om vi i «St. Olav» hentet våre sparsomme meddelelser om våre lutherske medkristne fra «Dagbladet»? Hva Gunnar Mullern — en ukjent autoritet i kirkelige saker — bringer til torvs i ovenstående notis er et uoriginalt oppkok av den internasjonale skandalepresses gjetninger. Mon der er noe annet europeisk land enn Norge hvor denslags ender i — menighetsbladene?

Den katolske kirke er en verdenskirke med noe slikt som 450 millioner medlemmer. Den er en frikirke, uten vesentlige bidrag fra staten i de aller fleste land. Den har ca. en halv million kirkehus, nærmere 450 000 prester, ca. 150 000 store og små skoler med over 20 millioner elever, foruten over 30 000 velgjørhetsinstitusjoner som konstant yter direkte hjelp til over 13 millioner mennesker. Dette er offentlige og kontrollerbare statistikker. At dette krever et enormt budsjett, reist av de troendes offervilje, er vel innlysende. Men der skal en god porsjon nag til for å ville inngi kristne mennesker den opp-

fatning at disse summer engasjeres i finansspekulasjoner og rustningsindustri. Dersom protestanters «protest» må befestes med slike midler, er det vel nærmest egnet til å vekke medynk.

«Asker Menighetsblad» oppgir ikke — som vanlig presseskikk og vel også presseloven tilsier — noen «ansvarlig redaktør». Det er en forsømmelse som oppriktig talt ser ut som en tanke.

UTEN ILLUSJONER

■ Ukeskriftet (merk denne nøye anslåtte betegnelse midt mellom «ukebladet» og «tidsskriftet»!) «Farmand», som vanligvis beveger seg i mer merkantile baner, har nylig (3. juni) utgitt et innholdsrikt spesialnummer om — eller rettere sagt: omkring — litteraturen. Dristigheten er dobbelt, forsåvidt som det jo er et dogme at vår tankevirksomhet og litterære interesse nettopp i junivarman belager seg på en minst tre måneders ferie. Men om det så bare var for forlagsdirektør Henrik Groth's vittige og instruktive artikkel om «Handelen med ånd» — en uhemmet hyldest til norske bokhandlere og forleggere for deres ellers lønnsomme smertensgang — så fortjener visst dette originale heftet å bli lest gjennom solbrillene. Arnulf Øverland og André Bjerke dikter og filosoferer — den første i sympatisk alvor, den annen i elegant spøk, og Amund Hønningstad skriver om anmelderne, mens Otto Engelschøn tar for seg boksamlerne, særlig den avart av dem — bibliofilene — som utfordrer oss vanlige, blyantunderstrekende lesere ved å interessere seg mer for bokens sjeldenhet enn for dens innhold. Barthold A. Butenschøn, som til daglig leder Dreyers Forlag, gir akademikerne en visstnok velfortjent skjennepreken, blant annet fordi deres kjøpevaner gjør utgivelsen av kunstbøker til noe i retning av økonomisk harakiri for norske forlag. Av de øvrige bidragene interesserer nå først og fremst den første av to artikler som Sigurd Hoel skriver om «Menneskesynet i moderne litteratur». Her vender Hoel igjen tilbake til et tema han ofte har stanset ved etter siste krig, og som han såviss er særdeles heldig plassert for å bedømme: Den enorme desillusjon og skuffelse som preger vårt slektledds litteratur og humanisme. Han stiller opp mot hverandre 20-årenes og 50-årenes Europa — det første fengslet av de store forhåpninger som den russiske revolusjon skapte, om en ny og rettferdigere verden, — det andre med den beske røken fra terror-ideologienes ruiner i nesen og under den stadige truslen om en tredje og definitiv verdenskrig i løpet av et halvt århundre:

«Det fenomen som vi kaller den russiske revolusjon hadde i tyve-årene et veldig renommé i Vest-Europa, iallfall blant de intellektuelle radikalerne. Den norske Mot Dag-bevegelse er et eksempel på det. Det tok uhyggelig lang tid, etter at vidnesbyrdene om det som virkelig hendte der borte begynte å bli overveldende, føre disse intellektuelle radikalerne — noen av dem iallfall — kom til sans og samling.



Prestene Jon og Alex Johnson overvar innvielsen. Hosstående bilde viser sr. Sunniva mellom broren, sogneprest Jon Johnson, hans hustru, sønn og søster dr. Gunhild Johnson.

Til høyre:
Søstrene samlet
omkring bisko-
pene Théas og
Mangers, med
frøken Marie
Knudtzon i
midten.



En annen ting som vi trodde hardt på, var dybdepsykologien. Den troen var ofte som en slags religion for ikke helt små grupper av intellektuelle radikalere, til og med her i Norge. Disse gruppene var glødende opptatt av Freud og Jung og Stekel og dybdepsykologien i det hele. Vi syntes at den åpnet enorme muligheter for psykologisk innsikt og at den måtte kunne gjøre mennesket mangedobbelt verdifullt, et rasjonelt vesen i edlere forstand, som kunne bli herre over sin egen indre verden. Dette trodde vi på med en iver og en naivitet som viste at vi iallfall ikke var noen fremragende dybdepsykologer selv.



Sigurd Hoel —
skuffelsens diagnostiker.

En fjerde ting som mange trodde på og fremdeles tror på var selvsagt kristendommen. De intellektuelle så på kristendommen med et smil. Dens dager var jo talte.

I dag, tredve år etter, kan vi, hvor vi enn vender blikket, nesten bare se skuffelse. Fortvilelse, anger, men i hvert fall skuffelse. (...)

Teknikken kan vi ikke egentlig si at vi er blitt skuffet over, men den begynner å fylle oss med angst. Vi trodde at den skulle være vår tjener, men vi begynner å se, at den, mere og mere for hvert år som går, er i ferd med å bli vår herre. Og i høyere grad enn vi drømte om, har den en tendens til å avsjele oss.

Politikken, slik den har artet seg i de siste 25 år, fyller mer og mer hvert eneste anstendig og fornuftig menneske med angst og kvalme.

Menneskets egen natur viser seg å være en meget mørkere og farligere kraft enn noen av oss ante i 1920-årene. (...)

Som en sum kan vi si, at de av oss som trekker slutninger og henter erkjennelse av våre erfaringer, vi er nok kanskje blitt en del klokere på disse årene, men vi er ikke blitt lykkeligere. Og jeg er redd for at vi ikke har fått øket handlekraft heller.

La gå, at en del av den troen som gjorde seg gjeldende i 1920-årene frem til det økonomiske sammenbrudd var naive illusjoner. Men delvis var det vakre illusjoner, og illusjoner som kunne skape offervilje og handlekraft.

En illusjonsløs oppfatning som virker lammende, er ikke til glede for noen.»

DET UHELDIGE ENFOLD

■ Kjell Askildsen er en meget ungdommelig forfatter fra Mandal. Hans litterære produksjon hittil tyder blant annet på at han hva kristendommen angår har endel miljø-ergrelser å av reagere. Så langt er der intet nytt under solen: den rabiate og nokså begripelige anti-puritanisme er jo den mest ærverdige og efterhvert mest monotone av våre litterære tradisjoner i det 20. århundre — nylig fylte dens «grand old man» 75 år, behørig bekranset. Kjell Askildsen søker således åpenbart å «sjokkere» — det hører til de billige og litt for nærliggende triumfer i skribentfaget. I en kronikk i «Verdens Gang» («Jesus — Josefs sønn» — 3. juni) viser han seg dertil høyst og avvepnende enfoldig. Et gjensyn med evangeliene, som han selv skildrer nærmest som en sjelden tilfældighet, fører ham til slike epokegjørende omvurderinger at vi nok synes det burde gjøre selv et ungt talent noe mistenksom overfor sitt eget «Eureka!» Men eftersom vi lever i Norge, blir det tvertom en meget selvsikker aviskronikk av det.

Askildsen «avslører» Kristus. I to tusen år har Menneskesønnen vært misforstått, mens sannheten jo ligger klart i dagen: Kristendommens grunnlegger, han som troens blick gjenkjenner som Guds sønn, var «stormannsgal», «arrogant», «fornærmet», «fanatisk», en uoriginal efterplaprer og glimrende agitator. Det lyder som en definisjon på Hitler. Fra Akersgaten kommer så det løsen som endelig sprer lys over land:

«Var han bare et menneske — hva jeg personlig ikke er i tvil om — da er det på tide at vi lar sannheten frigjøre oss. Da er det på tide å overveie om denne person fortjener å bli betraktet som en av vår kulturs bæresøyler. Da er det på tide at hans person mister den glorie som uvederheftige evangelister tegner om hans hode.»

Det hører med i bildet at kronikøren kommer til å henge ut sin egen uvitenhet: «Særlig påfallende,» skriver han, «er det at Josefus Flavius (død ca. år 100) som har skrevet et omhyggelig verk på 27 bøker over sitt lands historie, overhodet ikke nevner Jesus eller hans tilhengere.» (Galt! Josefus har et meget berømt og ofte sitert avsnitt om Jesus og hans tilhengere — cf. «Jødisk Oldkyndighet» XVIII, 63-64. Også Tacitus omtaler Kristus.)

Dette er med andre ord norsk amatør-teologi på sitt verste. Og det minner oss igjen om noe som i fem år har vært oss en stadig kilde til forundring i denne kommentar-spalten: At det skal være så plent umulig å få stilt kristendommens grunnproblemer på et noenlunde antagelig nivå i en presse som er så sympatisk åpen for religiøs meningsutveksling som den norske. Vi kan desårsaks skotte misunnelige til England og Tyskland, der kristne og ikke-troende tydeligvis vet å føre en voksen samtale i presse og kringkasting. Eller til Frankrike, der høyst ikke-kristne anmeldere nylig viste at de kunne både forstå og verdsette François Mauriac's nye bok om Kristus — «Le Fils de l'homme» («Menneskesønnen») — hvis fint innfølelse analyser gjenspeiler det beste av hva Vesterlandenes tro, mystiske erfaring, intelligens og psykologi gjennom tyve århundrer kristen kultur har frembragt omkring Kristus-mysteriet. Kontrasten innbyr ikke akkurat til arrogant hjemmehygge.

FRA STORTINGET TIL KLASSEVÆRELSET

■ Med en Storm-Petersen'sk vending — lett tilskåret for det aktuelle behov — kunne en av og til føle seg fristet til å sukke: «Menneskene er jo tolerante, hvorfor er de det så ikke?» Sukket gjelder den gang stortingrepresentant Rakel Seweriin, som med en storslagen mangel på logikk gikk løs på den foreslåtte statsstøtten til de private skoler i Stortinget forleden. Efter avisreferatene («Morgenbladet» og «Arbeiderbladet» 5. juni) å dømme, mente fru Seweriin at en i toleransens og frihetens interesse burde forhindre at folk med «særmeninger» fikk drive skole. Som garanti mot ensretting ønsket hun med andre ord tydeligvis at der bare skal være én slags skole her i landet, et argument som vel må virke halsbrekkende og selvmotsigende på dem som har bevart sansen for hva de populære ordene toleranse og frihet overhodet betyr.

Der er grunn til å glede seg over at friskolenes sak stadig mer påtrengende melder seg som et problem for våre myndigheter. Mindre gledelig ville det være dersom denne saken, som saklig sett har et bredt og solid grunnlag i en utviklet sans for hva demokratiet innebærer, skulle bli altfor nær knyttet til partipolitiske alternativer. I serien «Studier og Debatt», utgitt av «Samfunn og Næringsliv» foreligger i disse dager en ca. 50-siders studie over temaet «Fri skole — et pedagogisk alternativ», av Porgrunns-læreren Trond Winje. Den er ypperlig skrevet, klar i tankegangen og kunnskapsrik i argumentasjonen, og kan varmt anbefales alle for hvem friskolens problemer er aktuelle — ikke minst våre katolske skolesøstre. Winje er konkret og praktisk i sin fremstilling, men viser også en skarpsynt sans når det gjelder den alvorlige baggrunnen for vår aktuelle skolesituasjon:

«Det vil være kjent at staten idag opprettholder, planlegger og overvåker praktisk talt all oppdragende undervisning i dette land, og at den dessuten ved hjelp av en konsekvent økonomisk blokade hindrer oppkomsten av frie, uavhengige læresteder, lærerskoler, gymnasier og ganske særlig folkeskoler. Norge er i så måte det eneste land i Vest-Europa hvor den obligatoriske og videregående undervisning blir tilrettelagt i så totale, stat-



UTLANDET

VATIKANET

Rådslagninger med biskoper i hele verden.

Den av pave Johannes XXIII nedsatte kommisjon som skal forberede det økumeniske konsil, har begynt arbeidet under ledelse av kardinalstatssekretær Tardini. Kommissjonen skal sette seg i forbindelse med de katolske biskoper over hele verden og innhente deres forslag. Også de forskjellige avdelinger ved den romerske kurie skal komme med forslag om emner til behandling på konsiliet. Etter hva det forlyder fra vaticanske kretser, vil selve konsiliet vare forholdsvis kort tid, omkring to måneder. Mange biskoper vil ikke kunne være lenge borte fra sine embeter, og har derfor anmodet om et grundig forarbeide av fagfolk i Roma. Det ansees for sannsynlig at Paven i de nærmeste måneder vil nedsette også andre komitéer som skal forberede konsiliet. Konsiliet vil sannsynligvis finne sted først i 1962.

«L' Osservatore della Domenica» har bekjentgjort en del enkeltheter om kon-

siliet. Den skriver at det ikke er utelukket at man også vil diskutere kvinnenes stilling i Kirken. Avisen minner om de bestående kirkelige forskrifter vedrørende kvinner i Kirkens tjeneste. Det kunne også tenkes en diskusjon om kvinnelige *sjelesørgere*.

Samme avis skriver videre at viktige kunnngjøringer fra konsiliet vil bli utsendt via fjernsyn. Radio- og filmopptak skal også bli tillatt. (KNA)

Enklere administrasjon.

I Vatikanstaten holder man for tiden på med å flytte flere av kongregasjonene. De får kontorer i to nye bygninger der hvor Via della Conciliazione munner ut på Petersplassen. Alt for noen tid siden fikk Konsiliekongregasjonen nye lokaler. Konsistorialkongregasjonen flyttet i begynnelsen av juni, og i de kommende uker følger Sakramentkongregasjonen, Ordenskongregasjonen, Rituskongregasjonen og Studiekongregasjonen, som hittil alle har holdt til på Piazza San Callisto i bydelen Trastevere. Det hl. Officium, Kongregasjonen for troens utbredelse og Kongregasjonen for Østens kirke forblir på samme sted hvor de alt lenge har vært.

Ved at størsteparten av kongregasjonene samlles i umiddelbar nærhet av Vatikanet, håper man å kunne oppnå store lettelser i administrasjonen. En underjordisk gang som går under Petersplassen og forbinder kongregasjonenes kontorer med Vatikanet, er allerede

ferdig. Dermed kan dokumenter o. l. bringes hurtigere frem og tilbake. Denne sammenslutning har gjort det påkrevet med en utvidelse av Vatikanets telefonentral. I stedet for som hittil 350 interne numre vil den fremtidig disponere over 1700.

Omflytningen av kongregasjonene regnes å bli ferdig i slutten av inneværende år. (KNA)

Johannes XXIII: Utvikling og tradisjon.

Pave Johannes XXIII uttalte seg mot den oppfatning at tidligere tiders tradisjoner er overlevet, da ledere for 16 italienske seminarier nylig var i Roma. Ingen vil derfor motsette seg utviklingen som middel til å nå sine mål, men man må likevel ikke gi avkall på forfagte tiders vesentlige åndelige verdier.

Paven understreket også at han ventet seg meget av den romerske biskopsynode og det økumeniske konsil, som sikkert i betraktelig grad vil fremme hele Kirkens virksomhet. (KNA)

Pave Johannes XXIII's første encyklika 29. juni?

I Roma regner man med at den første encyklika fra pave Johannes XXIII's hånd vil foreligge den 29. juni, på festdagen for den første pave, St. Peter og apostelen St. Paul. Denne encyklika vil høyst sannsynlig inneholde Johannes XXIII's hyrdeprogram og en oversikt over Kirkens nåværende stilling.

lige former... Det kan være nyttig i denne sammenheng å peke på et meget tydelig resultat av denne sentraliserte myndighetsutøvelse: enkeltmenneskene, *foreldrene*, inntar en stadig mer selvoppgivende holdning til den kulturfunksjon som de i realiteten selv er bærere av.»

Men: Utgiveren av dette utmerkete heftet er, såvidt vi vet, en underavdeling av opplysningsinstituttet Libertas. Uansett hva man ellers mener om Libertas og dets virksomhet (dét faller utenfor denne spaltens synsfelt), så tror vi det er beklagelig dersom den økonomiske liberalisme og den liberale skolepolitikk knyttes sammen i noe skjebnefellesskap. Det kan bare støte bort mange av friskolenes naturlige venner og innsnevre deres idémessige grunnlag. Svært mange norske borgere og velgere som står Libertas' økonomiske alternativ fjernt, vil spontant kunne innse berettigelsen i at vi respekterer de menneskerettighetserklæringer vi har undertegnet ved å verne om foreldrenes faktiske oppdragerfrihet og gi dem praktiske — dvs juridiske og økonomiske — muligheter for fritt å disponere den skoleskatt de betaler, til den skole de selv velger for sine barn. Debatten i Stortinget forteller atskillig om at det er en toleranse som ikke akkurat faller oss lett.

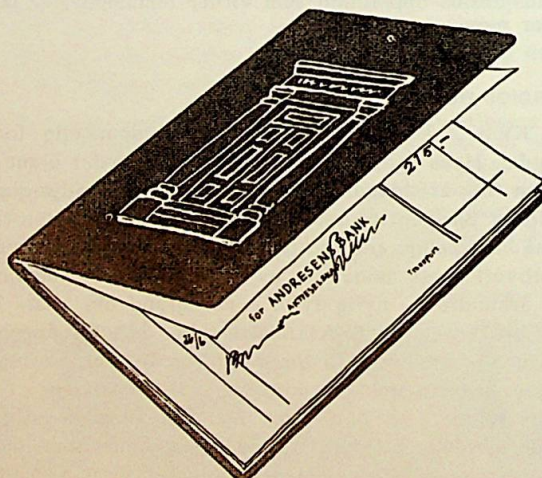
Fr. Candidus.

FILM

Får vi her i Norge se «De fire hundre spark» som man vel kan oversette den franske tittel «Les quatre cents coups» med? Denne filmen har fått den katolske OCIC-pris i Cannes med følgende begrunnelse:

«Denne film er et verk som på en oppriktig og enkel måte gjør oppmerksom på de voksnes ansvar overfor de helt unge. Selv om den har enkelte for harde realistiske trekk, er den et positivt ledd i forsøkene på å beskytte barndommen og det som hører den til, og gir et levende eksempel på mot, tillit og håp i livet.»

Ved DÅP eller KONFIRMASJON



En BANKBOK er
DEN BESTE GAVE

ANDRESEN'S BANK
AKTIESELSKAP
OSLO

Ny kirkelærer.

Pave Johannes XXIII har besluttet å opphøye den hellige Laurentius av Brindisi, som levde fra 1559 til 1619, til universell kirkelærer. St. Laurentius var en italiensk kapucinermunk som tilbragte mesteparten av sitt liv i Venezia, og pave Johannes XXIII har gjennom sine historiske studier viet denne tidsperiode stor interesse. En pavelig kommisjon har i de senere år studert St. Laurentius' skrifter som utgjør hele femten store bind. I tiden like etter den lutherske reformasjon var St. Laurentius en av de betydeligste forskere av Skriften. Han hadde et utstrakt kjennskap til alle Bibelsens originalsprog, og gjennom sine prekenes og sitt vitenskapelige arbeide forsvarte han den katolske bibelfortolkning mot kraftige angrep fra protestanter i Sør-Tyskland og Italia. Han betraktes også som datidens førende teolog vedrørende Kirkens lære om Maria.

Ærestitelen kirkelærer er med St. Laurentius i alt tildelt 30 av Kirkens helgener. De mest kjente er Augustin, Gregor den store, Johannes Chrysostomos, Thomas Aquino, og Anton av Padova.

Romersk synode før jul?

Det store møte som er planlagt for bispedømmet Roma vil muligens finne sted alt før jul i år. Over 70 prelater og sogneprester holder på med forarbeidene, og under ledelse av erkebiskop Traglia har de begynt å sortere og undersøke over 200 inntommne forslag.

Møtet eller synoden skal, ifølge Vatikanets radio, finne en syntese mellom de religiøse tradisjoner i Den evige stad og det moderne apostolats krav. Forskjellige utvalg som består av 30 sogneprester arbeider ut fra disse retningslinjer med spørsmål som fremhever synodens sjelesørgiske karakter. Videre skal man drøfte en mer hensiktsmessig utnyttelse av de for hånden værende krefter i bispedømmet Roma, og et mer virkningsfullt ungdomsarbeide. I denne forbindelse blir det gjort undersøkelser i mange menigheter og kirkelige organisasjoner.

Pave Johannes XXIII innhenter stadig opplysninger om disse forarbeider. Også legfolk har alt fremsatt tallrike forslag for den romerske synode. Bl. a. vil kirkebygging bli gjenstand for debatt. For — så merkelig det enn høres — Roma har med sine 608 offentlige gudshus, for få kirker. Grunnen er at innenfor den gamle bydel er det gater hvor det er flere kirker enn bolighus. Men utenfor de gamle bymurer er det for få kirker da der er reist en mengde moderne hus og blokker. I 1911 bodde 68.41 % av Romas befolkning i den gamle by med de mange kirker, i 1951 bare 25.3 %. Siden da sikkert enda færre. (KNA)

CHILE

Solidaritet med de kinesiske katolikker.

I tiden 19.—25. juli vil det finne sted en eukaristisk bispedømmekongress i Copiapo i Chile. Kongressen skal gi uttrykk for solidaritet med de forfulgte katolikker i China. I den samme uke vil det dessuten i alle landets bispedømmer bli holdt sone- og bønnegudstjenester hvor Pavens bønn for den forfulgte kirke blir bedt. (KNA)

DE FORENTE STATER

Høy vatikansk embedsmann på besøk.

Kardinal Ottaviani, prosekretær for Det hellige officiums kongregasjon ved Vatikanet, har vært på en månedens besøk i De forente stater.

Kardinalen er ekspert på kanonisk rett og leder en av de betydeligste av Vatikanets tolv kongregasjoner. Den behandler saker vedrørende tro og moral blant katolikker over hele verden.

ENGLAND

Offentlig støtte til de høyere katolske skoler.

Den engelske regjering vil om kort tid realisere planer om finansiell støtte til bygging av katolske høyere skoler i England, og legge frem et lovforslag for Parlamentet. Etter hva det forlyder fra London vil regjeringen ikke la seg influere av opposisjonen når det gjelder dette tiltak.

Tilskudd til byggeomkostningene ved nye skoler skal imidlertid bare gis når det trengs nye høyere skoler for å opppta elever fra allerede bestående folkeskoler, eller når slike skoler er blitt nødvendige som følge av befolkningstilvekst eller tilgang av katolske familier i industrisentra. De katolske folkeskoler som ble opprettet på en tid da den høyere skoleutdanning enda var et privilegium for enkelte samfunnslag, trenger nå selvstøtte å kompletteres med tilsvarende høyere skoler. Bidraget til byggeomkostningene er derfor ingen understøttelse av «den katolske kirkes ekspansjon», slik det påstås av motstanderne av regjeringens plan. Dessuten skal regjeringen og ikke Kirken avgjøre når forutsetningene for støtte er til stede.

Det er ikke kjent enda hvor store bidragene vil bli. Landets katolske biskoper hadde bedt Staten om å overta 75 % av byggeomkostningene, en proportsats som for tiden gjelder i Nord-Irland. Den nye lov kommer bare til å gjelde for England, da det er helt andre skolesystemer i Nord-Irland og Skottland. I Skottland bærer Staten alle kostningene for de katolske skoler. (KNA)

Kardinal foreslår løsning på arbeidsløsheten.

Erkebiskopen av Westminster, kardinal Godfrey, har stillet opp en løsning for arbeidsløsheten blant den ungdommen som går ut av skolene.

I en preken han holdt på den såkalte «industrisondag» 3. mai, gikk han nærmere inn på det problem som oppstår for svært mange engelske ungdommer når de er ferdige med skolen. I enkelte distrikter i landet er det bare 25 % av dem som får arbeide med en gang. De andre må ofte vente i årevis og blir motløse og bitre.

Det er nødvendig å få eliminert denne ventetiden, sa kardinalen. Og han foreslo følgende: At alle gutter og piker som ikke finner noe å gjøre når skolen er slutt, fortsetter på tekniske og andre fagskoler til de fyller 18 år, og at disse år blir regnet som læretid. I denne forbindelse minnet han om at landet mangler teknisk utdannet arbeidskraft, og at 60 % av de unge som går ut av skolene er nødt til å ta arbeide som ikke krever noen utdanning.

FRANKRIKE

Parlamentarikerne begynte med en gudstjeneste.

Den franske nasjonalforsamling begynte den nye sesjon i juni med at medlemmene deltok i en messe hvor erkebiskopen av Paris, kardinal Feltin, holdt en tale. Gudstjenesten ble holdt i den sognekirke som ligger nærmest Nasjonalforsamlingen. (KNA)

ISRAEL

Muhammedanerne får ikke reise til Mekka.

De jordanske myndigheter tillater de kristne i Israel å reise til Bethlehem i julen, men ingen arabisk stat gir muhammedanerne i Israel tillatelse til å reise gjennom de respektive land for å valfarte til Mekka, noe som attpå til er påbudt av Islam.

SPANIA

Sensuren...

Det spanske nasjonale presseråd har uttrykt ønske om at det blir løst på sensurbestemmelsene, og til det skriver den spanske Katolske Aksjons blad «Ecclesia» i en kommentar at «et slikt skritt avventes utålmodig og med håp av alle mennesker her i landet.» Den spanske informasjonsminister har lovet at det skal komme en ny bestemmelse.

SUDAN

Katolikker og muhammedanere ber sammen.

Den apostoliske prefekt i Kayes i Sudan, mgr. Courtois, ber hver søndag under gudstjenesten, som den muhammedanske «imam» (prest) gjør det, for den sudanesiske statspresident og regjeringen.

Det sudanske innenriksdepartement har i en kunngjøring uttalt at man hilser og verdsetter denne vakre gest fra de kristne, og at det fremmer det tillitsfulle samarbeide mellom kristne og muhammedanere i landet. (KNA)

SVEITS

Katolikker og protestanter bygger i skjønn forening.

Protestantene i Obwald skal bygge ny kirke i Sarnen, og katolikkene på samme sted har besluttet å hjelpe til med å dekke byggeomkostningene med et bidrag på 10 000 frs. (Tilsvarende ca. 16 500 kr.) Dessuten vil de offentlige myndigheter i Obwald stemme for en støtte også på 10 000 frs. til samme formål.

Katolikkene i Obwald gir dermed den protestantiske menighet 20 000 frs. i materiell støtte. Denne handling er inspirert utelukkende av en kristen solidaritetsfølelse, da det ikke foreligger noen form for plikt til støtte eller noen avtaler om gjensidig hjelp. Obwald har 24 000 innbyggere og er således nesten helt katolsk, da den protestantiske minoritet bare utgjør 1,25 %, ca. 300 personer.

SØR-AFRIKA-SAMBANDET

To nye avskrekkende lovforslag.

Underhuset i Sør-Afrika-Sambandets parlament har godkjent et lovforslag som tar sikte på å forbyr negre og mulatter adgang til universiteter for hvite.

Dette forslag, som har vært holdt tilbake i to år, ble dengang voldsomt kritisert av de religiøse myndigheter, både katolikker, anglikanere og jøder.

Nå har den katolske erkebiskop av Pretoria, mgr. John Garner, pånyttet i Philadelphia i De forente stater, hvor han oppholdt seg da forslaget ble godkjent. Han erklærte at raseskillet som deler befolkningen i Sør-Afrika-Sambandet, forhindrer både sosiale fremskritt og Den katolske kirkes virksomhet. «Før eller senere», tilføyet han, «må rasediskrimineringens murer falle. Presset er kraftig i selve landet, og verdensopinionens press spiller en viktig rolle i bestrebelsene for å få gjennomført de nødvendige forandringer. Imidlertid er jeg redd for at situasjonen heller blir verre enn bedre.»

Tre andre katolske biskoper har også offentlig fordømt nye lovendringer som har vært under debatt, og som går ut på å utvide til handelsvirksomheten (hitil industrien) forordninger som vil gi hvite fortrinnsrett til visse stillinger, endog når farvede ansøkere er bedre kvalifisert. Erkebiskopen av Cap, mgr. McCann har i den forbindelse uttalt:

«Utelukkelsen av ikke-hvite fra stillinger i det samfunn de tilhører kan ikke rettferdiggjøres under påskudd av at det gjelder å beskytte en annen gruppe. Farvede med fornødne kvalifikasjoner, har

absolutt rett til å kunne forbedre sin økonomiske situasjon.»

Erkebiskopen av Durban, mgr. Hurley, har sagt: «Når man ser hvordan det begås voldshandlinger av mennesker som tror på Gud, alle menneskers Far, og Kristus, alles Frelser, forstår man marxismens og nazismens fanatiske logikk. Hvordan kan kristne som har en kjærlighetens lov som innsegel i sine hjerter, kalt, kynisk og metodisk, år etter år begå urettferdigheter i lovens navn, i dette ords navn som er ærverdig og hellig utfra dets guddommelige opphav, men som man gjør ensbetydende med elendighet og fortvilelse for tre fjerdedeler av Sør-Afrikas befolkning.»

De nye lovendringer for industrivirksomheten (. . .) betyr igjen opphevelse av friheter og mer engstelse, fattigdom, bitterhet og raseri.

De stillinger man vil forbeholde de hvite kan utmerket godt fylles av farvede. Skal de forbeholdes hvite, medfører det enda mindre ernæringsmuligheter for en befolkning som alt er ned-sunket i en grusom fattigdom.»

«Og til slutt biskopen av Port Elizabeth, mgr. Green: «Rettet som de er mot samfunnets mest forsvarslose sektorer og utelukkende av fravemessige grunner, krenker disse lovendringer de kristne prinsipper for rettferdighet og barmhjertighet. Alle katolikker må be av

hele sitt hjerte om at harmonien mellom rasene kan gjenopprettes hurtig. Og et av de første skritt i denne retning er å oppheve diskrimineringen i arbeidslivet og de andre undertrykkelseslover.»

UNGARN

Studentene er billig arbeidskraft.

Over 10 000 studenter og elever fra de høyere skoler er kommandert ut til «frivillig» arbeidsinnsats i sommer. De skal arbeide i Hansag-området, et sumpdistrikt, «i fellesskapets tjeneste.» Arbeidstiden er fastsatt til seks timer daglig. Den ungarske avis «Magyar Nemzet» skriver at denne ungdommens ideal er arbeidsomme gutter og piker, og ikke amerikanske tenåringer.» (KNA)

ØSTERRIKE

Byzantinsk ritus i kloster i Wien.

Munker som benytter den byzantinske ritus vil opprette et kloster i Wien. Før krigen var det 24 slike klostre i Polen og Tsjekkoslovakiet, men de er alle blitt forbudt av kommunistene. De fleste av munkene er døde som martyrer eller deportert til Sibir.

Overhodet for det nye kloster i Wien blir pater Martenetz, Roma. Et institutt for høyere studier blir også tilknyttet klosteret.

Essayisten Gunnel Vallquist

Sammen med Sven Stolpe representerer Gunnel Vallquist den katolsk bekjennende og orienterte spiritualisme i svensk åndsliv i dag. I Stolpes omfangsrike og urolig berørende forfatterskap kjemper den opprinnelig vergeløse sjel seg fram til kristen heroisme. Emnene skifter — den flammende indre intensitet, behovet for å beundre og tilbe, forblir uforandret. Stolpe er en dramatisk sjel; kunnskaper, viten, av og til også lærdom er underordnet hos ham den enhetskapende personlighetsvilje til å bygge seg opp til en kjerne, det umistelige når evigheten banker på døren og krever ham til regnskap. Det blir aldri slutt på denne kamp hos ham.

GUNNEL VALLQUIST er som kritiker og som essayist av en helt annen støpning. Hun er utvilsomt en begavet kvinne, som har en stor lesning bak seg og som setter seg høye mål. Dess strengere må man ha lov til å vurdere arten av hennes kritiske begavelse. «Ett bländande mörker» (Bonniers, Stockholm 1958, 194 sider), hennes annen bok, samler seg især om tre roman-diktere: Bernanos, Camus og Graham Greene. Hun beskriver sine forfattere bedre enn hun erkjenner dem. Hun er sterkere når hun forteller enn når hun analyserer deres nyskapte dikterverden. Hennes analyse er hovedsaklig en skikkelse-analyse; hun er opptatt av å benevne genrer, temaer, motiver. Selve den geuine livsfølelse som hun skal møte sine utvalgte diktere med, er hos Gunnel Vallquist underlig destillert. Bare sjelden makter hun å finne fram til inspirasjonskildene. Å finne selve sammenhengen mellom de enkelte drivkrefter — f. eks. hos Camus — er henne fremmed. Det er noe presjøst over hennes mildt trette setninger som for all del vil lyde korrekt, objektivt, litterært i sin formuleringskunst.

Jeg skal gi noen eksempler på hennes særlige interesse for det flertydige eller for ambivalensen som stadig opptar henne. Albert Camus' «Sommeren» «har en flerdubbel innebörd» (s. 87). Forfatterens roman «Fallet» eier en «gåtfull» tittel «och förmodligen är den mångtydig» (s. 107). Hos Graham Greene fester hun seg ved en viss platonisk karakter av hans kvinneskikkelser. «Ordet er mångtydigt, men i själva denne mångtydighet ligger kanskje en nyckel» osv. (s. 168). Hos Camus finner hun — i en novellesamling — «en stark ambivalens i inställningen» (s. 112). Men også hos Graham Greene i forholdet mellom den guddommelige og menneskelige kjærlighet finner hun en slik sammensatthet at «ambivalensen spelar en stor roll» (s. 167). Greene har «et dubbelbottnade syn på erotiken» (s. 174), og slik kunne vi fortsette

En kjærkommen gave:



VIEVANNSKAR
i porselen kr. 5.00

Vi sender også pr.
postoppkrav.

Galligani

STORTINGS GT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25

våre eksempler. Hva vil alt dette si? Gunnel Vallquist eier en formell presjonsvilje; den er av det gode. Hos Hedenius er den uttrykk for en sterk erkjennelsesmessig rikdom. Hos den kvinnelige svenske essayisten, som flittig har satt seg inn i den moderne «begrepsanalyse», forblir alle hennes formuleringer utelukkende på det formelle plan. Hun går ikke dypere. Den konstaterte ambivalens ansporer henne ikke til å undersøke saken nærmere. Hennes litterære trang går mer mot det som kan læres, tilegnes, enn mot det som sjelen selv har forløst i hennes. Det er forfatterinnens begrensning.

Alle har vi vår! I rammen av sine åndelige krefter kan Gunnel Vallquist skissere enkelte verdiskapende enkelt-trekk hos sine utvalgte forfattere. Hos Bernanos (s. 40) taler hun dypt om hans «patetisk barnslige uttrykk», hos Camus om hans verdiproblem (s. 93), hos Greene om den religiøse troens vesen (s. 144). I det hele holder jeg studien av Greenes romandiktning (og teater) for den vesentligste. Hun viser her til troens tragiske dimensjon, til det paradoksale og negative i troen — (fravær — nærvær) — og skriver her med en spak undertone av vemodig medlevelse med det fortolkede litterære stoffet. Det blir ikke mer litteratur — men noe annet og mer! Vi møter Gunnel Vallquist som et levende, sitrende, angstvesen, et håpefullt menneskehjerte som hadde mot til å forlate sitt «objektive» litterære skall og villig fulgte med på vandringen.


Hvor lite forfatterinnen hittil er utviklet som selvstendig tenkende vesen — ikke som kjølig interpreterende litterær cicerone — kan en derimot se i det innledende essay om «Det onda och vi». Visst har ordene her forargelsens aksent; visst er vi alle medansvarlige for det fjerneste onde. Visst har hun rett når hun taler om «den själviska feghet som kommer oss att vilja tiga ihjäl allt som är ägnat att störa oss». Men alt dette er ikke det sentrale — burde ikke være det. Her mangler erkjennelsen av den gjenstanden som skal formuleres; formuleringen blir derfor maktesløs. Informative studier som f. eks. «Två konvertiter» (Charles du Bos og Julien Green) som ikke krever en selvstendig tankeanstrengelse, gjør større nytte for seg i boken.

Bevares, Gunnel Vallquist skriver bedre enn mange andre i hennes generasjon i Sverige. Jeg tror at ved siden av sin «objektive» verdi som litterær veiviser, har «Ett bländande mörker» også sin betydning for forfatterinnens egen indre kamp: hun er rik på detaljerte iakttagelser, små innfall, ja, enkelte dyptgående analyser (jfr. s. 144 om forholdet mellom ansvaret og



skyldfølelsen hos Gr. Greene). Hennes utvikling burde i fremtiden ikke forakte å sette alt dette i relieff, oppdage lovmessigheten, indre sammenheng, og dermed frigjøre seg selv fra en forlegenhetstilstand som mange sider i hennes bok vitner om. Kampen mellom hengivelsesevnen og den avstandtagende iakttagelsesevnen kjenner hver virkelig kritiker. Måtte Gunnel Vallquist oppdage i seg nye kilder som tillater henne å bli intens, hel, uten kompromiss, så vel i den ene som i den annen evne. Da kan hun nå til sin sanne bestemmelse som litterær essayist og mer enn det: som den erkjennende, den medlevende, den vise — ikke bare den kloke skribent.

Pavel Fraenkl.

TRONDHEIM	
AKSJESELSKAPET PROTON RØNTGENANLEGG RØNTGENUTSTYR OPERASJONSLAMPER CARDIOGRAFER KORTBØLGEAPPARATER etc. HØYFJELLSSOLER	ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer
	DRAMMEN GUSTAV THIELEMANN Pølse- og hermetikkfabrikk Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN
DRAMMEN GUSTAV BØHM & SØN A/S Bakeri og Konditori Drammen	Drammens malerforretning Tlf. 83 39 16 - 83 33 32 Inneh. Asbjørn Gundersen
HARALD LYCHE & CO. Bøker - Papir - Toalettsaker Sportsartikler - Leketøy	 TYRILYS $\frac{1}{8}$ TYRI FABRIKKER Drammen Har også landets eneste bivokspresseri

OSLO

VENNLIGST
HUSK KONTINGENTEN
KR. 18,—. POSTGIRO 15 986

OSLO

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi også
den tidligere
adresse!

*All slags
forsikring*



ANTH. B NILSEN & CO'S
ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

The Norsk Frø

Vi leverer alt
De trenger til Deres hage

OSLO - LARVIK - STAVANGER - BERGEN - TRONDHEIM

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

**TV
RADIO
ELEKTRO**

H. GUSTAFSON A-S

Akersveien 19 Tlf. 42 50 17

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

*Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk*

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

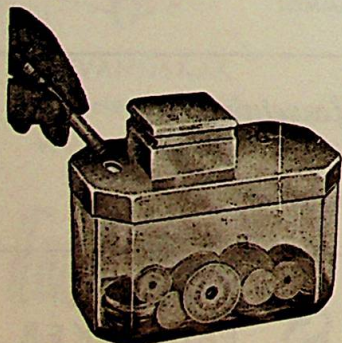
Bernh. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH
ARTIFISIELL MÅL

Majorstua - Oslo

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

**A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK**



«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

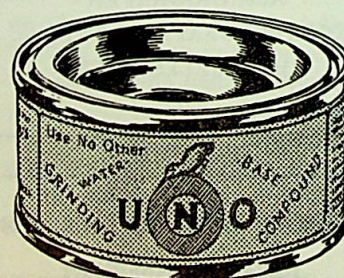
Spesialforretning i
RUSTFRITT STAL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT



**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**